

entre aldarulls i enfrontaments que els líders del Sinn Fein intenten reduir. L'aparició de membres de l'Exèrcit Republicà Irlandès es repetia a Belfast durant les processons de Setmana Santa, sense que la policia ho pogués impedir. El bisbe de Derry, fa pocs mesos, prohibí que les despulles de membres o col·laboradors de l'IRA fossin enterrades en cerimònies massives dintre el cementiri de la ciutat, on s'autoritza únicament l'entrada dels familiars més propers del difunt.

La darrera ofensiva de l'IRA, marcada per l'atemptat contra sir Maurice Gibson, ha provocat la revisió de les mesures de seguretat als sis comtats d'Irlanda del Nord. Tom King ha començat a negociar al mateix temps amb el nou govern de la República d'Irland-

da, encapçalat per Charles Maughey, per tal d'augmentar la col·laboració de les dues policies. Mentre les converses s'iniciaven, el passat dia 3 de maig la RUC interceptava un camió amb quasi un miler de quilos d'explosius.

La pacificació d'Irlanda del Nord és encara un objectiu llunyà en aquest país petit, d'un milió i mig d'habitants, que configuren sis dels nou comtats que antigament formaven la «província» irlandesa de l'Ulster i on el 60 per cent de la població és protestant i el 40 per cent catòlica. Les diferències de religió, d'ideologia, d'estratègia política i de tractament igualitari degraden dia a dia la seguretat, mentre els habitants s'acostumen a conviure amb la mort com quasi una rutina quotidiana. □

UN GRAN TÚNEL, SENSE EIXIDA

L'eterna promesa del Brasil

El país on les desigualtats es marquen molt més que en qualsevol altre del continent americà es mereixia una capital tan contradictòria com ell mateix, entre l'opulència i el desert: Brasília. Els poders públics del Brasil han convidat el país a entrar en un túnel sense eixida, el túnel de l'eterna promesa.

Alfred Bosch (Brasília)

Amb un punt d'ironia, es diu que «El Brasil és un país de futur, i sempre ho serà». Si tenim en compte l'extensió i la població, a més dels recursos naturals, no hi ha dubte que és un país amb un potencial immens. I és cert que la seva realitat present, si bé mostra alguns signes de gran dinamisme i expansió, també pateix de malalties cròniques i contradiccions difícils de superar.

Després del procés de democratització que esclatà fa un parell d'anys amb la breu i romàntica reaparició de Tancredo Neves i que es consolidà recentment amb les primeres eleccions generals —acaparades per Ulysses Guimarães i el seu PMDB victoriós—, sembla que obre un nou període. De

El major contrast no rau en els edificis, sinó en els seus.

fet, l'economia brasilera ja començà a desmarcar-se de la resta d'Amèrica llatina als voltants dels anys cinquanta, quan substituï l'Argentina com a pol de liderat econòmic i de relacions preferents amb els països occidentals.

Ja fa algunes dècades, doncs, que l'optimisme de la classe dirigent es féu evident i s'encaminà, de forma un tant

obsessiva, cap a la construcció d'algun símbol palpable i exemplar de l'ideal brasiler. Aquest símbol, promogut pel president Juscelino Kubitschek, es transformà en ciutat i rebé un nom emblemàtic: Brasília. La nova capital, plantada com un bolet en terreny verge, fou construïda en el temps rècord de dos anys i fou inaugurada, amb gran pompa i protocol, l'any 1960.

El fenomen de Brasília és el paradigma del nou estat, prepotent i refiat, agosarat i empenedor: però és també el somni de qualsevol arquitecte o urbanista. El privilegiat, en aquest cas, fou Oscar Niemeyer, que rebé l'encàrrec de dissenyar la nova ciutat en un terreny espaiós, pla i absolutament despoblat. L'home hi posà els cinc sentits, i concebé una planta bàsica que obeeix, en l'ordenació viària, a la forma i la divisió funcional d'un avió. En les dues ales col·locà l'energia impulsora de la ciutat, és a dir, l'element humà, les zones residencials; al cap de l'avió situà els tres poders de l'estat —executiu, legislatiu i judicial—, a més dels ministeris corresponents i la residència del president de la República; a la cua de l'avió, naturalment, col·locà les activitats que sempre van al darrere —la cultura, l'esport, la comunicació...

Poc temps després, morí Kubitschek, el pare de la criatura, i es bastí un mausoleu a l'estil faraònic, amb cripta subterrània i raigs làser. El conjunt central de Brasília ja era complet, i sens dubte tècnicament reeixit. Les zones residencials encara trigarien alguns anys a omplir-se, i els habitants més vells recorden com costà de transformar un santuari de funcionaris i ambaixadors en una urbs d'un milió d'habitants i plena de nens, obrers o venedors ambulants. Encara avui, la seva aparença externa resulta nua i freda, i cal anar als centres comercials o estacions de transports per trobar un cert

caliu humà.

Vint-i-tants anys després de la fundació de Brasília, la pregunta segueix sent la mateixa; ¿és correcta la via de les grans realitzacions, dels somnis megalòmans, dels projectes mastodòntics? ¿No seria més convenient, per al Brasil, una política humil de faves comptades, de foment del benestar so-

CLAU
D
VOLTA

llibreria - papereria

material oficina

objectes escriptori

jocs

belles arts

dibuix tècnic

distribuidor per la zona de:

Letraset®

passeig maragall, 84

telèfon 351 54 02

barcelona

Centre
Carles Salvador

**CURSOS PER
CORRESPONDÈNCIA**

1. Llengua i Literatura:

- Curs d'Iniciació.
- Curs d'Iniciació (per a castellanoparlants).
- Curs Bàsic.
- Curs Progressiu de Llengua.
- Curs de Professorat.

2. País Valencià:

- Geografia i Història del País Valencià.

Matricula oberta tot l'any,
tret del mes d'agost. Per a més
informació, adreceu-vos al

Centre Carles Salvador
Moratín, 15, 6a. 46002-València

Brasília és el paradigma del nou estat prepotent i refiat.

cial? Arran de les darreres eleccions generals, el *Correio Brasiliense* comentava que el Brasil dels anys vuitanta encara s'enfrontava a problemes molt elementals, tals com una taxa d'analfabetisme elevada, un terç de la població desnodrida, i una majoria subjugada a uns nivells del poder adquisitiu.

Parlem amb Dalmo Ferreira, propietari de la casa de cotxes Unidas. L'home viu en una torre dels afores de la capital, amb piscina, discoteca i sauna; però la seva situació social no l'impedeix queixar-se de la conjuntura econòmica. Adoptant cert aire d'empresari metafísic, sentència: «El Brasil no és un país per a planificar grans projectes. Brasília és un intent per a superar aquest defecte —continua, amb la copa de *whisky* entre els dits—... Aquí, les coses passen, s'esdevenen tot simplement, imprevisiblement. A Bolívia, per exemple, pots comptar amb una inflació anual del 400 per cent. Déu n'hi do, però com a mínim pots planificar. Ací, res de res. Impossibile estalviar o invertir, perquè no saps per on sortirà la garrotada».

De fet, l'Assemblea Constituent sorgida de les urnes el mes de novembre passat no s'escarrassà massa per fomentar la confiança del ciutadà. Després de ratificar el fracàs del Pla Cruzado I i implantar un nou pla monetari —el Cruzado II—, s'apressà a augmentar els sous de la classe sense dubte més necessitada del país; és a dir, dels mateixos diputats electes, que començaren a cobrar unes 500.000 ptes. mensuals. La mesura no passaria de ser la broma habitual en una democràcia parlamentària europea, però en un país on el salari mínim se situa en 4.000 ptes. mensuals, i on moltes famílies no arriben ni a això, la broma es converteix en sarcasme violent.

Les contradiccions del Brasil actual, a cavall entre la misèria tercermundista i l'opulència nord-americana, entren en col·lisió a Brasília, en el fet de la seva mateixa existència. Una capital del segle XXI, prefabricada i plantada en terra verge, improductiva, que es menja bona part del pressupost; ¿és la capital que el Brasil del futur exigia?

L'arquitecte Niemeyer, és clar, insisteix que l'empresa era del tot desitjable. Que sense atreviments similars, mai no s'haurien construït ni les piràmides d'Egipte, ni la muralla xinesa, ni Versalles. Que, a més, la ubicació de Brasília obria una via de penetració per al desenvolupament de l'interior, i que a la llarga això suposaria un estímul a l'economia global del país.

Cal brindar cert reconeixement a les tesis de Niemeyer, *ma non troppo*: el creixement és cada vegada més desigual i més concentrat a l'entorn de São Paulo —que ja aplega uns 15 milions de persones, i que segurament serà aviat la megalòpolis més gran del planeta—; la indústria es resisteix a ocupar Brasília; i significativa, en alguns blocs residencials de luxe, que no tenen més de 15 o 20 anys, ja han començat a aparèixer esquerdes.

El nou Brasil, en efecte, encara presenta moltes esquerdes. El futur segueix tan brillant i tan prometedor com sempre, però no acaba d'arribar amb plenitud, no acaba de quallar. És difícil saber si a força d'emprèstits i deliris de grandesa en obres públiques quallarà algun dia. De fet, tal com ho retrata la revista humorística *Pasquim*, el poder públic fa temps que està convidant el país a entrar en un gran túnel, espaiós i atractiu, però del qual no es veu l'eixida. El túnel de l'eterna promesa. □